

PATVIRTINTA
Šiaulių lopšelio-darželio „Vaikystė“
direktoriaus 2021 m. rugsėjo 20 d.
įsakymu Nr. V-119

ŠIAULIŲ LOPŠELIS-DARŽELIS „VAIKYSTĖ“ LYGIŲ GALIMYBIŲ POLITIKOS ĮGYVENDINIMO IR VYKDYMO PRIEŽIŪROS TVARKOS APRAŠAS

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Šiaulių lopšelio-darželio „Vaikystė“ (toliau – lopšelis-darželis) lygių galimybių politikos įgyvendinimo ir vykdymo priežiūros tvarkos aprašas (toliau – Aprašas) nustato lygių galimybių politikos įgyvendinimo ir vykdymo lopšelyje-darželyje sąlygas bei tvarką.

2. Šis Aprašas nustato vienodus reikalavimus visiems lopšelio-darželio darbuotojams.

3. Šiame apraše vartojamos sąvokos:

3.1. **Lygios galimybės** – tarptautiniuose žmogaus ir piliečių teisių dokumentuose ir Lietuvos Respublikos įstatymuose įtvirtintų žmogaus teisių įgyvendinimas nepaisant lyties, rasės, tautybės, pilietybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, lytinės orientacijos, negalios, etninės priklausomybės, religijos.

3.2. **Lygių galimybių pažeidimas** – tiesioginė ar netiesioginė diskriminacija dėl amžiaus, lytinės orientacijos, negalios, rasės ar etninės priklausomybės, religijos ar įsitikinimų.

3.3. **Netiesioginė diskriminacija** – veikimas ar neveikimas, teisės norma ar vertinimo kriterijus, akivaizdžiai neutrali sąlyga ar praktika, kurie formaliai yra vienodi, bet juos įgyvendinant ar pritaikant atsiranda ar gali atsirasti faktinis naudojimosi teisėmis apribojimas arba privilegijų, pirmenybės ar pranašumo teikimas lyties, rasės, tautybės, pilietybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, lytinės orientacijos, negalios, etninės priklausomybės, religijos pagrindu, nebent ši veikimą ar neveikimą, teisės normą ar vertinimo kriterijų, sąlygą ar praktiką pateisina teisėtas tikslas, o šio tikslo siekiama tinkamomis ir būtinomis priemonėmis.

3.4. **Priekabiavimas** – nepageidaujamas elgesys, kai lyties, rasės, tautybės, pilietybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, lytinės orientacijos, negalios, etninės priklausomybės, religijos pagrindu siekiama ižeisti arba ižeidžiamas asmens orumas ir siekiama sukurti arba sukuriama bauginanti, priešiška, žeminanti ar ižeidžianti aplinka.

3.5. **Socialinė padėtis** – fizinio asmens įgytas išsilavinimas, kvalifikacija ar mokymasis ir studijos mokslo ir studijų institucijose, turima nuosavybė, gaunamos pajamos, teisės aktuose nustatytos valstybės paramos poreikis ir (arba) kiti su asmens finansine (ekonomine) padėtimi susiję veiksniai.

3.6. **Tiesioginė diskriminacija** – elgesys su asmeniu, kai lyties, rasės, tautybės, pilietybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, lytinės orientacijos, negalios, etninės priklausomybės, religijos pagrindu jam taikomos mažiau palankios sąlygos, negu panašiomis aplinkybėmis yra, buvo ar būtų taikomos kitam asmeniui, išskyrus:

3.6.1. įstatymų nustatytus apribojimus dėl amžiaus, kai tai pateisina teisėtas tikslas, o šio tikslo siekiama tinkamomis ir būtinomis priemonėmis;

3.6.2. įstatymų nustatytą reikalavimą mokėti valstybinę kalbą;

3.6.3. įstatymų nustatytas dėl pilietybės taikomas skirtingas teises;

3.6.4. įstatymų nustatytas specialias priemones sveikatos apsaugos, darbuotojų saugos, užimtumo, darbo rinkos srityje, siekiant sukurti ir taikyti integraciją į darbo aplinką garantuojančias ir skatinančias sąlygas bei galimybes;

3.6.5. įstatymų nustatytas specialias laikinas priemones, taikomas siekiant užtikrinti lygybę ir užkirsti kelią lygių galimybių pažeidimui lyties, rasės, tautybės, pilietybės, kalbos, kilmės, socialinės

padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, lytinės orientacijos, negalios, etninės priklausomybės, religijos pagrindu;

3.6.6. kai dėl konkrečių profesinės veiklos rūšių pobūdžio arba dėl jų vykdymo sąlygų tam tikra žmogaus savybė yra esminis ir lemiamas profesinis reikalavimas, o šis tikslas yra teisėtas ir reikalavimas yra proporcingas;

3.6.7. kai ribojimų, specialių reikalavimų arba tam tikrų sąlygų dėl asmens socialinės padėties teisinį reguliavimą pateisina teisėtas tikslas, o šio tikslo siekiama tinkamomis ir būtinomis priemonėmis.

II SKYRIUS LYGIŲ GALIMYBIŲ POLITIKOS ĮGYVENDINIMO PRIEMONĖS

4. Lopšelyje-darželyje užtikrinamos šios lygių galimybių politikos įgyvendinimo priemonės:

4.1. priimant darbuotoją į darbą, taikomi vienodi atrankos kriterijai ir sąlygos;

4.2. darbuotojams sudaromos vienodos darbo sąlygos, galimybės tobulinti kvalifikaciją, siekti profesinio tobulėjimo, persikvalifikuoti, įgyti praktinės darbo patirties, taip pat teikiamos vienodos lengvatos;

4.3. naudojami vienodi darbo vertinimo kriterijai ir vienodi atleidimo iš darbo kriterijai;

4.4. už tokį patį ir vienodos vertės darbą mokamas vienodas darbo užmokestis;

4.5. imamasi tinkamų priemonių, kad neįgaliesiems būtų sudarytos sąlygos gauti darbą, dirbti, siekti karjeros arba mokytis, įskaitant tinkamą patalpų pritaikymą.

III SKYRIUS DARBUOTOJŲ PRIĖMIMAS Į DARBĄ

5. Lopšelis-darželis pritaria darbuotojų įvairovei ir užtikrina, kad su visais jame siekiančiais dirbti pretendентаis būtų elgiamasi sąžiningai ir kad jie į darbą būtų priimami tik remiantis kvalifikacija ir savo gebėjimais.

6. Asmenys į lopšelio-darželio direktoriaus pavaduotojo ugdymui, ūkio dalies vedėjo pareigas priimami konkurso būdu, vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatyta tvarka.

7. Asmenys į lopšelio-darželio pedagogų pareigas priimami organizuojant pretendentų atranką.

8. Asmenys į lopšelio-darželio aptarnaujančio personalo pareigas priimami organizuojant pokalbį su pretendентаis.

9. Lopšelio-darželio darbo skelbimai yra skelbiami lopšelio-darželio ir Užimtumo tarnybos interneto svetainėse. Skelbimai apie laisvas darbo vietas yra rengiami taip, kad jie nebūtų suteikiantys galimybę dalyvauti konkurse/atrankoje dėl laisvos darbo vietos tam tikros lyties, rasės, tautybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, lytinės orientacijos, negalios, etninės priklausomybės, religijos pretendентаis.

10. Darbuotojai, atsakingi už pretendentų atranką ir pokalbius su jais, yra informuoti apie konkurso/atrankos kriterijus ir reikalavimą įgyvendinti lygių galimybių politiką. Esant galimybei, bent du lopšelio-darželio tarybos atstovai dalyvauja pokalbyje su pretendentu.

11. Visi klausimai, užduodami pretendентаis į laisvas darbo vietas, yra susiję su atrankos kriterijais. Pokalbyje dalyvaujantys darbuotojai neužduoda jokių klausimų apie pretendentą lytį, lytinę orientaciją, socialinę padėtį, neįgalumą, rasę ar etninę priklausomybę arba tikėjimą.

12. Neįgaliems pretendентаis, kurie tai nurodo kreipdamiesi dėl laisvos darbo vietos, yra sudaromos atitinkamos sąlygos pokalbių metu (pvz., lengvai pasiekiamas pokalbio kambarys ir panašiai) ir suteikiamos lygios galimybės su kitais pretendентаis.

IV SKYRIUS DARBUOTOJŲ ATLEIDIMAS IŠ DARBO

13. Lopšelyje-darželyje priimant sprendimą dėl darbuotojo atleidimo, visiems darbuotojams atleidimo kriterijai yra taikomi vienodai, neatsižvelgiant į lytį, rasę, tautybę, kalbą, kilnę, socialinę padėtį, tikėjimą, įsitikinimus ar pažiūras, amžių, lytinę orientaciją, negalia, etninę priklausomybę, religiją:

13.1. darbuotojas pareiškimą dėl atleidimo iš darbo pateikia lopšelio-darželio direktoriui. Raštinės (archyvo) vedėjas tą pačią darbo dieną jį užregistruoja. Prašyme nurodoma pageidaujama atleidimo data;

13.2. lopšelio-darželio direktorius vizuoja pareiškimą, pareikšdamas savo sutikimą su pageidaujama atleidimo data arba pasiūlo kitą datą, nurodydamas priežastis, dėl kurių atleidimo data turėtų būti pakeista. Darbuotojas atleidžiamas Darbo kodekso nustatyta tvarka ir terminais;

13.3. atleidimo iš užimamų pareigų darbo dieną darbuotojas privalo perduoti tiesioginiam vadovui ar jo pareigas perimančiam darbuotojui jam skirtas darbo priemones ir kitą inventorių, atsiskaityti už jam patikėtas materialines vertybes.

V SKYRIUS DARBUOTOJŲ ŠVIETIMAS

14. Lopšelis-darželis, atsižvelgdamas į strateginius tikslus ir finansines galimybes, organizuoja darbuotojų mokymus, kurie:

14.1. gerina darbuotojų supratimą apie diskriminacijos ir išankstinių nuostatų, susijusių su lytimi, rase, tautybe, kalba, kilme, socialine padėtimi, tikėjimu, įsitikinimais ar pažiūromis, amžiumi, lytine orientacija, negalia, etnine priklausomybe, religija, paplitimą ir kenksmingumą;

14.2. supažindina darbuotojus su diskriminacijos tiesiogine ir netiesiogine prigrimtimi ir sąlygomis, kada ji gali atsirasti ir kaip jos galima išvengti;

14.3. supažindina darbuotojus su galiojančiais teisės aktais bei jų taikymu lygių galimybių srityje;

14.4. padeda vadovams ir darbuotojams elgtis taip, kad būtų išvengta lygių galimybių teisės aktų pažeidimų, taip pat suteikia žinių konfliktų sprendimo srityje.

VI SKYRIUS DARBO UŽMOKESČIO NUSTATYMAS

15. Darbo užmokestis apskaičiuojamas Lietuvos Respublikos įstatymų ir Vyriausybės nutarimų nustatyta tvarka.

16. Lopšelyje-darželyje yra patvirtinta darbuotojų darbo apmokėjimo sistema.

17. Nustatant darbo užmokestį konkrečioms darbuotojams, lopšelyje-darželyje vadovaujamosi išimtinai objektyviais kriterijais, susijusiais su darbuotojo kvalifikacija, darbuotojui tenkančios atsakomybės laipsniu, atliekamų darbų pobūdžiu, pasiektais rezultatais ir kitais objektyviais kriterijais, kurie yra nustatyti darbo apmokėjimo sistemoje.

18. Metinis darbuotojų darbo rezultatų vertinimas atliekamas vadovaujantis ir taikant vienodus kriterijus visiems darbuotojams pagal patvirtintą lopšelio-darželio darbuotojų veiklos vertinimo tvarkos aprašą.

VII SKYRIUS DARBUOTOJŲ APSAUGA

19. Lopšelis-darželis imasi priemonių, kad darbuotojai darbo vietoje nepatirtų priekabiavimo, seksualinio priekabiavimo ir nebūtų duodami nurodymai diskriminuoti, taip pat nebūtų persekiojamas

ir būtų apsaugotas nuo priešiško elgesio ar neigiamų pasekmių, jeigu pateikia skundą dėl diskriminacijos ar dalyvauja byloje dėl diskriminacijos.

20. Visi darbuotojai privalo laikytis šios politikos, kad būtų užtikrintos lygios galimybės ir išvengta diskriminacijos. Darbuotojai neturi diskriminuoti, priekabiauti, tyčiotis ar gąsdinti kitų darbuotojų dėl jų lyties, rasės, tautybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, lytinės orientacijos, negalios, etninės priklausomybės, religijos, o šie neturi jų persekioti ar imtis kitų poveikio priemonių prieš tokius darbuotojus, kurie pateikia nepagrįstus įtarimus.

21. Darbuotojai turi teisę teikti skundą, prašymą, pranešimą dėl galimai darbuotojo patirtos tiesioginės ar netiesioginės diskriminacijos, priekabiavimo, seksualinio priekabiavimo, nurodymo diskriminuoti lyties, rasės, tautybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, amžiaus, lytinės orientacijos, negalios, etninės priklausomybės, narystės politinėje partijoje ar asociacijoje, religijos, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, ketinimo turėti vaiką (vaikų) pagrindu, dėl aplinkybių nesusijusių su darbuotojų dalykinėmis savybėmis ir gauti motyvuotą atsakymą ne vėliau kaip per 20 darbo dienų nuo pranešimo pateikimo.

22. Jei yra gaunamas šio Aprašo 21 punkte nurodytas pranešimas, lopšelio-darželio direktoriaus sudaryta komisija per ne ilgesnį kaip 15 darbo dienų terminą, ištyrusi pranešime nurodytą informaciją, pateikia lopšelio-darželio direktoriui motyvuotą išvadą, kurioje nurodoma, ar pranešimas pagrįstas ir tokiu atveju siūlomos konkrečios priemonės tiek pažeidėjo atveju, tiek apskritai, kad tokie atvejai nepasikartotų, ar pranešimas nepagrįstas.

23. Pranešimo tyrimo metu, šio Aprašo 22 punkte nurodyta komisija, siekia užtikrinti, kad:

23.1. apskųstasis asmuo turėtų būti laikomas nekaltu iki tol, kol nebus priimtas sprendimas, kad jis išties padarė pažeidimą;

23.2. tyrimas būtų atliktas labai greitai, per trumpiausią terminą;

23.3. darbuotojui, pateikusiam pranešimą, būtų sudarytos visos galimybės teikti paaiškinimus, savo veiksmų vertinimo ir aiškinimo versiją;

23.4. būtų išsaugotas tyrimo diskretiškumas ir laikomasi konfidencialumo;

23.5. tyrimas būtų atliekamas objektyviai, neturint išankstinių vertinimų, nuomonių, pažiūrų.

VIII SKYRIUS LYGIŲ GALIMYBIŲ UŽTIKRINIMO PRIEMONĖS, ORGANIZUOJANT UGDYMO PROCESĄ

24. Lygių galimybių užtikrinimas ugdymo proceso metu apima visą pagalbos sistemą tiek bendruomeniniu, tiek instituciniu lygmenimis, tenkinančią vaikų ir šeimų poreikius, skatinant sėkmingą visų ugdytinių perėjimą iš vienos švietimo sistemos pakopos į kitą:

24.1. vaiko gerovės užtikrinimo klausimus, analizuodama asmenybės ūgties, saviraiškaus dalyvavimo mokyklos gyvenime, mokymosi aplinkos, besimokančios bendruomenės ir kitus aspektus, ieškodama naujų galimybių, problemų sprendimo būdų ir telkdama reikiamus žmogiškuosius ir materialinius išteklius, sprendžia Vaiko gerovės komisija;

24.2. Lopšelyje-darželyje siekiama apsaugoti ugdytinius nuo visų diskriminacijos tipų (dėl lyties, amžiaus, tautybės, kalbos, negalios, socialinės padėties, pažiūrų, įsitikinimų, religijos) (įgyvendinamas Smurto ir patyčių prevencijos, intervencijos vykdymo tvarkos aprašas);

24.3. siekiant gerinti vaikų emocinę savijautą, padėti vaikams įgyti socialinių sunkumų įveikimo gebėjimų, lopšelyje-darželyje įgyvendinama Tarptautinė programa „Žipio draugai“;

24.4. Lopšelio-darželio ugdytiniams laiku teikiama švietimo pagalba (logopedo, socialinio pedagogo);

24.5. objektyviai, bendradarbiaujant su ugdytinių tėvais (globėjais) vertinami vaikų pasiekimai ir pažanga (įgyvendinamas Šiaulių lopšelio-darželio „Vaikystė“ ikimokyklinio ir priešmokyklinio amžiaus vaikų ugdymo(si) pasiekimų ir pažangos vertinimo tvarkos aprašas);

24.6. Lopšelio-darželio ugdytiniams sudaromos galimybės dalyvauti renginiuose, projektuose, susijusiuose su lygių galimybių įgyvendinimu (tarptautinės Tolerancijos dienos minėjimas, Veiksmo savaitė „Be patyčių“, visuomeninės organizacijos „Gelbėkit vaikus“ projektas „Solidarumo bėgimas“, SEU olimpiada „Dramblys“ ir kt.).

IX SKYRIUS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

25. Šis Aprašas yra peržiūrimas ir jei, reikia, atnaujinamas pasikeitus šios politikos reguliavimo srities imperatyviems teisės aktams.

26. Už šio Aprašo vykdymo priežiūrą atsako lopšelio-darželio direktorius arba jo įgaliotas asmuo.

27. Šio Aprašo pažeidimas yra laikomas darbo pareigų pažeidimu. Už tokius pažeidimus taikoma atsakomybė, numatyta Lietuvos Respublikos darbo kodekse.

SUDERINTA

Šiaulių lopšelio-darželio „Vaikystė“
tarybos pirmininkas

Imantas Jankauskas
2021-09-20

